

رابطه سبک‌های فرزندپروری با تاب‌آوری تحصیلی

هانیه صدیق قره‌اونه^۱، ریحانه بهبدی^۲، مهدی المی^۳

۱- هانیه صدیق قره‌اونه hanivehseddig@gmail.com

۲- ریحانه بهبدی revhanehbehbodi@gmail.com

۳- مهدی المی Mahdialami233@gmail.com

خلاصه

تاب‌آوری عبارت است از فرایند سازگاری با زندگی استرس‌آمیز و پرچالش به شیوه‌ای که فرد بتواند با مهارت‌های حمایتی و سازگاری از پس آن برآید. در واقع تاب‌آوری ظرفیت تحمل سختی‌ها و اصلاح خود می‌باشد. تاب‌آوری تحصیلی به توانایی افراد برای دستیابی به موفقیت تحصیلی و نشان دادن عملکرد در سطح بالا اشاره دارد، به ویژه در مواجهه با شرایط چالش‌برانگیز و شرایط نامطلوب زندگی که ممکن است در غیر این صورت آنها را مستعد افت تحصیلی و ترک تحصیل کند. به عبارتی تاب‌آوری تحصیلی را می‌توان به عنوان فرایند پویایی توصیف کرد که از طریق آن افراد می‌توانند بر مشکلاتی که مانع از موفقیت در قیاس با همسالان خود و کاهش پیشرفت تحصیلی و شکست در دانش‌آموزان می‌شوند، غلبه کنند. پژوهش حاضر به روش مروری و از نوع کتابخانه‌ای بر آن است تا به بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری با تاب‌آوری تحصیلی بپردازد. خانواده بستری برای رشد و پرورش فرزندان است. در محیط خانواده است که فرزندان، امور اجتماعی را یاد می‌گیرند و می‌توانند به وسیله‌ی مهارت‌هایی که در بستر خانواده یاد گرفته‌اند، توانایی سازگاری با محیط را پیدا کنند. مطالعه روابط والدین و فرزندان از جمله بحث‌های مهم در روانشناسی است. هر یک از روش‌های فرزندپروری والدین بر روی رفتار و شخصیت فرزندان تأثیر متفاوتی می‌گذارد. زمانی که والدین در روش‌های تربیتی خود در مورد فرزندشان ثابت قدم هستند، رفتارهای ابراز وجود و اعتماد را به آنها ارائه می‌دهند، به گفته‌های فرزندان خود گوش می‌سپارند و گفتگو با آنها را ترویج می‌دهند؛ همچنین روش انضباطی آنان توأم با گرمی، منطق و انعطاف‌پذیری است، تاب‌آوری تحصیلی فرزندان بیشتر خواهد بود.

کلمات کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، خانواده، دانش‌آموزان، فرزندپروری.

مقدمه

در سالهای اخیر رویکردهایی که به جای نابهنجاری و اختلال به ظرفیت ها و توانمندی های انسان پرداخته اند، مورد توجه مشاوران و روان شناسان قرار گرفته اند و از جمله بنیادی ترین سازه های موردنظر این رویکردها، بهزیستی، سلامت روان، شادکامی، خوش بینی، افزایش تاب آوری، افزایش امیدواری و مفاهیمی از این قبیل است. تاب آوری از جمله عواملی است که باعث سازگاری هر چه بیشتر آدمی با نیازها و تهدیدهای زندگی می گردد و جایگاه ویژه ای در حوزه روانشناسی رشد، خانواده و بهداشت روانی دارد. از تاب آوری به عنوان یک ایده خوب با ارزش عمل گرایی بالا برای کمک و تقویت افراد در مواجهه با ناملایمات و حفظ کردن آنان در برابر خطراتی که در طول زندگی شان بوجود می آید، یاد می کنند. تاب آوری به عنوان یک فرایند پویا و تدریجی، بیانگر رشد و گسترش ظرفیت های زیستی، روانی و اجتماعی فرد در مواجهه با چالش ها و فشارهای زندگی است. این سازه به فرد کمک می کند تا پیامدهای منفی رویدادهای تنش زا را جبران کرده و با بهره گیری از انعطاف پذیری، توان بازگشت و سازگاری مؤثر با شرایط دشوار را افزایش دهد. افراد تاب آور در مواجهه با مشکلات، توانایی شناسایی زود هنگام چالش ها، بازنگری در نگرش ها و استفاده از راهبردهای مقابله ای مؤثرتر را دارند. [۱] در سال های اخیر، مفهوم تاب آوری به طور ویژه در حوزه آموزش مورد توجه قرار گرفته و «تاب آوری تحصیلی» به توانایی دانش آموزان در حفظ انگیزش، پشتکار و سازگاری تحصیلی در مواجهه با فشارها، ناکامی ها و چالش های آموزشی اشاره دارد.

دانش آموزان دارای ظرفیت های مهمی هستند که شکوفا ساختن آنها لازمه موفقیت و توسعه جوامع امروز است، اما بوجود آمدن مسائل و مشکلات متعدد در مسیر تحصیل آنها، منجر به ایجاد آسیب های کوتاه مدت و بلندمدت فردی و اجتماعی در دانش آموزان شود. بسیاری از دانش آموزان در زمان تحصیل با موقعیتهای مشکل ساز اجتماعی و آموزشی در کلاس، خانه و اجتماع مواجه می شوند که می تواند به شکست آنها در مدرسه منجر شود و زندگی آینده آنان را با ضعف و ناتوانی روبه رو کند. [۲] با وجود این، بسیاری از تحقیقات نشان داده اند دانش آموزانی هستند که با وجود قرارگرفتن در موقعیت های فشارزا، مشکل ساز و تهدیدکننده به موفقیت می رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه می کنند. [۳] این فرایند تاب آوری تحصیلی نامیده می شود. تاب آوری تحصیلی را می توان به عنوان فرایند پویایی توصیف کرد که از طریق آن افراد می توانند بر مشکلاتی که مانع از موفقیت در قیاس با همسالان خود و کاهش پیشرفت تحصیلی و شکست در دانش آموزان می شوند غلبه کنند. [۴] مشکلاتی که در نتیجه آنان فرصت های آموزشی را از دست می دهند و یا آنها را نادیده می گیرند و در پی آن به صورت نظام مند از مسیر تحصیل خارج می شوند. [۵] تاب آوری تحصیلی توضیح می دهد که چگونه دانش آموزان بر چالش های مختلف یا تجربیات منفی قابل توجهی غلبه می کنند که می توانند روند یادگیری را مختل کنند. تاب آوری دانش آموزان را قادر می سازد تا مسئولیت های تحصیلی خود را با موفقیت انجام دهند. [۶] در محیط آموزشی، دانش آموزان دارای تاب آوری به رقم موانع و مشکلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در سطح بالایی موفق می شوند. [۷]

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تاب‌آوری تحصیلی تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل فردی و محیطی شکل می‌گیرد که در این میان، خانواده به‌عنوان نخستین و پایدارترین بستر رشد روان‌شناختی، نقشی بنیادین ایفا می‌کند. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های خانوادگی مؤثر بر رشد روانی و تحصیلی فرزندان، سبک‌های فرزندپروری است. سبک‌های فرزندپروری به الگوهای نسبتاً پایدار رفتار والدین در تعامل با فرزندان اشاره دارد که بر اساس دو بُعد اصلی «کنترل» و «گرمی عاطفی» تعریف می‌شوند. [۸] در ادبیات روان‌شناسی تربیتی، سه سبک اصلی فرزندپروری شناسایی شده است: سبک مقتدرانه که با ترکیبی از حمایت عاطفی و کنترل منطقی همراه است؛ سبک مستبدانه که کنترل بالا و پاسخ‌دهی عاطفی پایین دارد؛ و سبک سهل‌گیرانه که با گرمی عاطفی بالا و کنترل اندک مشخص می‌شود. [۹] مفهوم سبک‌های فرزندپروری، رفتارهای معینی از والدین را شامل می‌شود که به طور منفرد و در ارتباط با یکدیگر بر پیامدهای تحولی کودک اثر می‌گذارند و دربرگیرنده میزان پاسخگو بودن و مطالبه‌گر بودن والدین است. بامریند (۱۹۹۱) سبک فرزندپروری را به عنوان کارکرد کنترلی والدین معرفی می‌کند و با توجه به ابعاد رفتار، پاسخگویی و کنترل، آن را به انواع آمرانه، مقتدرانه و آزادگذار تقسیم می‌کند. [۱۰]

شواهد پژوهشی نشان می‌دهد این سبک‌ها پیامدهای متفاوتی بر رشد هیجانی، اجتماعی و تحصیلی فرزندان دارند؛ به‌گونه‌ای که سبک مقتدرانه اغلب با خودکارآمدی، انگیزش و تاب‌آوری تحصیلی بالاتر مرتبط است، در حالی که سبک‌های مستبدانه و سهل‌گیرانه می‌توانند با پیامدهای منفی‌تری مانند اضطراب، ضعف خودتنظیمی و کاهش پشتکار تحصیلی همراه باشند. [۱۱] فرزندپروری مقتدرانه، که با مطالبه‌گری بالا و پاسخگویی بالا مشخص می‌شود، اغلب با مسیرهای رشدی مثبت مرتبط است. این مسیرها شامل افزایش عزت نفس، مهارت‌های اجتماعی برتر و پیشرفت تحصیلی قابل توجه است. [۱۲] والدینی که از این سبک استفاده می‌کنند، انتظارات روشنی را تعیین می‌کنند، به طور مداوم قوانین را اجرا می‌کنند و همزمان گرمی، حمایت عاطفی را فراهم می‌کنند و ارتباطات باز را تقویت می‌کنند. فرزندپروری استبدادی، که با مطالبه‌گری بالا و پاسخگویی پایین مشخص می‌شود، اطاعت محض و کنترل دقیق را در اولویت قرار می‌دهد. در حالی که این رویکرد ممکن است در برخی موارد به دلیل فشار خارجی به عملکرد تحصیلی خوب کمک کند، می‌تواند ناخواسته اضطراب را نیز پرورش دهد، عزت نفس را کاهش دهد و تفکر مستقل را مهار کند. [۱۳] فرزندپروری سهل‌گیرانه، که با مطالبه‌گری کم و پاسخگویی بالا مشخص می‌شود، گرمی و محبت فراوانی را ارائه می‌دهد اما به طور آشکار فاقد مرزهای مشخص و انضباط منسجم است. کودکانی که تحت این سبک بزرگ می‌شوند ممکن است با مشکلاتی در خودتنظیمی، کنترل تکانه و مسئولیت‌پذیری تحصیلی مواجه شوند. فرزندپروری سهل‌انگارانه، که در مطالبه‌گری و پاسخگویی کمبود دارد، نشان‌دهنده حداقل مشارکت والدین و حمایت عاطفی است. این سبک عموماً با بیشترین پیامدهای نامطلوب، از جمله مشکلات رفتاری، کاهش عملکرد تحصیلی و پریشانی روانی، مرتبط است. [۱۴]

با توجه به نقش تعیین‌کننده خانواده و سبک‌های فرزندپروری در شکل‌گیری منابع روان‌شناختی دانش‌آموزان، بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و تاب‌آوری تحصیلی می‌تواند درک عمیق‌تری از عوامل مؤثر بر سازگاری و موفقیت تحصیلی فراهم آورد. از این‌رو، هدف مقاله حاضر، مرور یافته‌های پژوهشی داخلی و خارجی در زمینه رابطه سبک‌های فرزندپروری با تاب‌آوری تحصیلی و تبیین جایگاه این متغیرها در چارچوب روان‌شناسی تربیتی است.

خوزه و آنتونی^۱ (۲۰۲۴) در یک مطالعه کمی انجام‌شده بر روی دانش‌آموزان دوره متوسطه، رابطه مستقیم بین سبک‌های فرزندپروری و تاب‌آوری یا عملکرد تحصیلی بسیار ضعیف یا ناچیز گزارش شد، به این معنا که سبک فرزندپروری به‌تنهایی نتوانست پیش‌بینی قابل‌توجهی از تاب‌آوری یا عملکرد تحصیلی ارائه دهد و نشان داد که سایر عوامل میانجی یا زمینه‌ای ممکن است نقش مهم‌تری ایفا کنند. این مطالعه همبستگی کمی، تأثیر سبک‌های فرزندپروری را بر تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی در بین ۳۶۰ دانش‌آموز دبیرستانی (۲۰۲ مرد، ۱۵۸ زن) در منطقه ارناکولام، کرالا بررسی کرد. آمار توصیفی، میانگین نمرات متغیری را در سبک‌های فرزندپروری و جنسیت برای تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی نشان داد. تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای هیچ تفاوت جنسیتی معناداری را در سبک کلی فرزندپروری، تاب‌آوری یا عملکرد تحصیلی نشان نداد، اگرچه سبک فرزندپروری مادران تفاوت معناداری را نشان داد. تجزیه و تحلیل همبستگی نشان داد که رابطه ناچیزی بین سبک‌های فرزندپروری مادر و پدر و تاب‌آوری دانش‌آموز، و به‌طور مشابه، بین سبک‌های فرزندپروری و عملکرد تحصیلی، و بین تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی وجود دارد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که اگرچه سبک فرزندپروری یک عامل است، اما رابطه خطی مستقیم آن با تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی در این زمینه حداقل است. این مطالعه تا حدی فرضیه‌های مربوط به سبک‌های فرزندپروری و نتایج دانش‌آموزان را اثبات کرد و بر نیاز به سیستم‌های پشتیبانی جامع و تحقیقات بیشتر تأکید کرد. [۱۵]

شنگایو و همکاران^۲ (۲۰۲۴) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه بین سبک فرزندپروری نوجوانان و تاب‌آوری تحصیلی، با استفاده از چارچوب نظریه شناختی اجتماعی پرداختند. شرکت‌کنندگان ۵۱۸ دانشجو بودند که به‌طور تصادفی از مؤسسات آموزشی در استان‌های ژجیانگ، شانگهای و جیانگسو چین انتخاب شدند. نظریه شناختی اجتماعی مبنای نظری این مطالعه بود و از پرسشنامه اقتدار والدین برای سنجش سبک فرزندپروری استفاده شد. از بین پاسخ‌دهندگان، ۵۵.۵٪ مرد و ۴۵.۵٪ زن بودند. تخصیص دانشجویان در نمونه مورد مطالعه به شرح زیر بود: ۶۲.۳۴٪ کارشناسی، ۲۸.۲۲٪ کارشناسی ارشد و ۹.۴۴٪ دکترا. بیش از ۶۰٪ از شرکت‌کنندگان بالای ۲۵ سال سن داشتند. یافته‌ها نشان داد که سبک فرزندپروری به‌طور مستقیم و مثبت با تاب‌آوری تحصیلی مرتبط است. همچنین مشخص شد که سبک فرزندپروری به ترتیب از طریق خودکارآمدی و انگیزه تحصیلی و به ترتیب با تاب‌آوری تحصیلی به‌طور غیرمستقیم و مثبت مرتبط است. مهم‌تر از همه، مشخص شد که ارتباط مستقیم بسیار کمتر از اثرات غیرمستقیم است و خودکارآمدی بیشترین تأثیر را دارد. این مطالعه نشان می‌دهد که بین سبک فرزندپروری و تاب‌آوری تحصیلی در نوجوانان رابطه وجود دارد و خودکارآمدی و انگیزه تحصیلی به عنوان واسطه‌های اصلی عمل می‌کنند. [۱۶]

شامخی و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی نقش واسطه‌گری تاب‌آوری تحصیلی بین رابطه حمایت تحصیلی با بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان پرداختند. مطالعه بر روی ۵۴۰ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی (۱۴۰۰-۱۴۰۱) انجام گرفت. اعضای نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند به این صورت بود که ابتدا از بین تمامی مدارس متوسطه به‌طور تصادفی چهار مدرسه دخترانه و چهار مدرسه پسرانه و در مرحله دوم از هر مدرسه دو کلاس به صورت تصادفی (تعداد ۱۶ کلاس) انتخاب شدند و مقیاس‌های حمایت تحصیلی (ساندز و پلانکت، ۲۰۰۵)، تاب‌آوری تحصیلی (کسیدی، ۲۰۱۶) بهزیستی تحصیلی (تومنین-سوینی و همکاران، ۲۰۱۲) تکمیل

¹ Jose & Antony

² Shengyao et al .

نمودند. پس از جمع‌آوری داده‌ها، ارزیابی مدل پیشنهادی با روش معادلات ساختاری و استفاده از برنامه ایموس، انجام گرفت. به طور کلی میتوان بیان داشت که حمایت تحصیلی (والدین، معلمان و همسالان) دانش‌آموزان را در جهت کسب تاب‌آوری تحصیلی و انعطاف‌پذیری در مقابل مشکلات و چالش‌های تحصیلی آماده می‌سازد و پس از کسب این مولفه روانشناختی، دانش‌آموزان مشتاقانه نسبت به تحصیل و یادگیری عمل می‌کنند و در نهایت بهزیستی تحصیلی را تجربه می‌نمایند. [۱۷]

میرزا محمدی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری و سرسختی روانشناختی با تاب‌آوری در دانش‌آموزان پرداختند. روش تحقیق از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری آن شامل همه دانش‌آموزان هنرستانهای دخترانه شهر کرمانشاه در سال ۱۳۹۳ بوده که در زمان انجام تحقیق در حدود ۲۰۰۰ نفر بوده‌اند. برای انجام دادن این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شده و حجم نمونه ۳۰۰ نفر بوده‌است. ابزار تحقیق شامل پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری دروز و تی‌هن (۱۹۵۷) ترجمه شکرکن و نجاریان (۱۳۷۲)، سرسختی‌اهواز کیامرثی و همکاران (۱۳۷۷) و تاب‌آوری کانر و دیویدسون CD-RIS (۲۰۰۳) بوده‌است. نتایج حاصل نشان داده که از میان سه سبک فرزندپروری مورد بررسی تنها بین شیوه سهل‌انگاری تربیتی والدین و تاب‌آوری دانش‌آموزان رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد و میان شیوه‌های فرزندپروری والدین مبتنی بر سلطه‌گری و وابستگی شدید با تاب‌آوری دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود ندارد. همچنین مشخص شد میان سرسختی روان‌شناختی دانش‌آموزان با تاب‌آوری آنها رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد. نتایج حاصله از تحلیل رگرسیون نشان داد که دو متغیر پیش‌بین یعنی سرسختی روان‌شناختی دانش‌آموزان و سهل‌انگاری تربیتی والدین می‌توانند به شکلی مثبت و معنادار تاب‌آوری دانش‌آموز را پیش‌بینی کنند و توجه به آنها در تاب‌آوری افراد ضروری است. [۱۸]

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع مروری و کتابخانه‌ای می‌باشد و با هدف بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری با تاب‌آوری تحصیلی انجام شده است. در این پژوهش، پژوهشگر یافته‌های کتابخانه‌ای را گردآوری نموده و به روش استقرائی به فشرده‌سازی آنها از طریق طبقه‌بندی و سپس تجزیه و تحلیل پرداخته و مورد ارزیابی قرار می‌دهد و در نهایت نتیجه‌گیری و جمع‌بندی می‌نماید.

یافته‌های تحقیق

تاب‌آوری (Resilience) که اولین بار توسط روانشناسی به نام امی ورنر استفاده شد، در واقع توانایی مواجه شدن با رویدادها و بحران‌ها، قبول و یا تحمل آنها و برگشت سریع به مرحله‌ای قبل از این حوادث است. در واقع این به معنای بی‌حس بودن در مقابل حوادث نیست بلکه مهارتی است که در طی زمان بدست می‌آید و در بین افراد مختلف متفاوت است. به عنوان مثال افرادی که از ویژگی‌های درونی مثل خودباوری و ارتباط اجتماعی قوی و خصوصیت‌های بیرونی و محیطی مثل حمایت

اجتماعی و منابع در دسترس برخوردار هستند، مسلماً توانایی بیشتری در مقایسه با افراد دیگر خواهند داشت. تاب آوری تحصیلی یک مفهوم مهم در آموزش و پرورش است که به توانایی دانش آموزان در مواجهه با چالش‌ها و شرایط دشوار اشاره دارد. این ویژگی به آنها کمک می‌کند تا با مشکلات روبرو شوند، از آنها درس بگیرند و در نهایت قوی‌تر از قبل بیرون بیایند. دانش آموزان با تاب آوری بالا معمولاً دارای ویژگی‌هایی همچون انعطاف‌پذیری، خودکنترلی، خودباوری و حل مسئله هستند. آنها در برابر شکست و ناکامی مقاوم بوده و به جای تسلیم شدن، راه‌حل‌های خلاقانه‌ای پیدا می‌کنند. این ویژگی‌ها به آنها کمک می‌کند تا در طول دوران تحصیل و زندگی با موفقیت پیش ببرند.

نشانه‌های تاب آوری بالا

افراد با مهارت تاب آوری، دارای تعدادی ویژگی متفاوت هستند که به آن‌ها کمک می‌کند تا با چالش‌های زندگی مقابله کنند. برخی از مهمترین نشانه‌های تاب آوری عبارت‌اند از:

تنظیم هیجانی: تاب آوری با توانایی مدیریت احساسات و هیجانات، در مواجهه با استرس و شرایط سخت ارتباط دارد. هرچه توانایی تنظیم هیجانی بالاتر باشد، ظرفیت تاب آوری افراد بیشتر می‌شود.

احساس کنترل بر زندگی: افراد تاب آور، تمایل به داشتن یک احساس کنترل درونی و عاملیت دارند. این افراد احساس می‌کنند که اقدامات آنها می‌تواند در تعیین نتیجه اتفاقات زندگی شان نقش داشته باشد و کنترل زندگی بر عهده خودشان خواهد بود.

مهارت‌های حل مسئله: زمانی که برای افراد با تاب آوری بالا، مشکلی پیش می‌آید، به جای آشفتن شدن و احساس سردرگمی، سعی می‌کنند راه‌حل‌هایی مناسب، برای گذر از شرایط سخت پیدا کرده یا ایجاد کنند. انتخاب روش‌های مقابله‌ای متناسب با مشکلات، به توانایی حل مسئله افراد اشاره دارد.

شفقت به خود: یکی دیگر از نشانه‌های تاب آوری، دوست داشتن خود است. افراد با سطح بالای تاب آوری و انعطاف‌پذیری، با مهربانی با خود رفتار می‌کنند، مخصوصاً وقتی کارها بسیار سخت است، شکست را محتمل دانسته و خود را سرزنش نمی‌کنند.

حمایت اجتماعی: داشتن یک شبکه قوی از افراد حامی، یکی دیگر از نشانه‌های تاب آوری است. افراد تاب آور اهمیت حمایت لزوم درخواست کمک در صورت نیاز را می‌دانند.

ذهنیت برنده: اعتقاد به اینکه حتی زمانی که شرایط بسیار سخت است، می‌توانند از پس آن برآمده و از سختی‌های زندگی عبور کنند. در نتیجه با داشتن ذهنیت برنده، امیدواری به ادامه مسیر باقی مانده و تحمل آن بهتر می‌شود.

مولفه‌های تاب آوری

تاب آوری، مهارتی است که همه افراد به شکل بالقوه آن را در وجود خود دارند؛ اما میزان آن، بنا بر شرایط و ویژگی های هر فرد متفاوت است. مهارت تاب آوری، تشکیل شده از ویژگی هایی است، که با تقویت آن ها می توان میزان سازگاری و نحوه برخورد با مسائل را بهبود بخشید. مولفه های تاب آوری، عبارت اند از:

۱. واقع نگری

واقع نگری، به معنای داشتن چشم اندازی منطقی و واقع نگرایانه از مسائل زندگی و تلاش کافی برای رفع آن ها است. افراد با تقویت واقع نگری در خود، موجب افزایش تاب آوری در زندگی می شوند، چرا که از رویا پردازی جلوگیری شده و تصمیمات بر اساس واقعیت انجام خواهند شد.

۲. خود دوست داری یا شفقت ورزی

خود دوست داری یا شفقت داشتن نسبت به خود، به معنای عدم سخت گیری بیش از حد، سرزنش و تحقیر کردن خود، هنگام رویارویی با مشکلات است. افراد با دوست داشتن خود در هنگام تحمل سختی ها، تاب آوری بالاتری دارند. چرا که در این صورت خودشان را افرادی شایسته در نظر می گیرند که ممکن است مانند هر فرد دیگر، اشتباه کرده و با مشکلاتی مواجه شوند.

۳. پذیرش اتفاقات

پذیرش اتفاقات، یکی از مولفه های مهم تاب آوری برای ایجاد و افزایش قدرت تحمل مشکلات است. پذیرش اتفاقات مختلف در زندگی، باعث می شود تا فرد بداند که اتفاقات برای افتادن هستند و مشکلات تا همیشه در زندگی وجود نخواهند داشت. در نتیجه برای رسیدن به شرایط ایده آل، تلاش کرده و سختی ها را تاب می آورند.

۴. حل مسئله

از دیگر مولفه های افزایش تاب آوری، بهبود توانایی حل مسئله است. هنگام روبرو شدن با شرایط متفاوت و بعضا دشوار زندگی، لازم است تا مسئله به طور شفاف مشخص و راه های حل آن نیز شناسایی و اجرا شود. در این صورت افراد تاب آوری را در زندگی تجربه خواهند کرد.

۵. بخشندگی

گاهی برای گذر از یک مرحله خاص در زندگی، باید مولفه بخشندگی را بکار گرفت، این به معنای پذیرفتن اشتباهات خود و به خصوص دیگران است. بخشندگی با ایجاد احساس آرامش در افراد، باعث افزایش تاب‌آوری می‌شود.

۶. مدیریت احساسات

بنا بر نظر یک پژوهش، مشخص شده است که مدیریت احساسات و تنظیم هیجانات، باعث افزایش تاب‌آوری افراد می‌شود. مدیریت احساسات، باعث افزایش ظرفیت انعطاف‌پذیری شده و تحمل استرس و احساسات بد ناشی از مشکلات زندگی را افزایش می‌دهد.

۷. روابط اجتماعی

مطالعات نشان داده است افراد با داشتن روابط اجتماعی قوی‌تر، که باعث تعامل بیشتر آن‌ها با دیگران می‌شود، همدلی و اعتماد بالاتری را تجربه کرده و نسبت به افرادی که ارتباطات اجتماعی کمتری دارند، تاب‌آوری بالاتری را تجربه می‌کنند.

۸. عزت نفس

طبق یک پژوهش انجام شده، مشخص شده است که عزت نفس، باعث افزایش تاب‌آوری شده و ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند. داشتن احساس مثبت نسبت به خود و باور داشتن به توانمندی‌ها، می‌تواند شرایط روانی افراد در برخورد با مشکلات را بهبود بخشیده و تقویت کند. [۱۹]

سبک‌های فرزندپروری

فرزندپروری به مجموعه فعالیت‌ها، روش‌ها و نگرش‌هایی گفته می‌شود که والدین برای پرورش، تربیت و راهنمایی فرزندان خود به کار می‌گیرند. این فرآیند شامل ابعاد مختلفی از جمله تأمین نیازهای جسمی، عاطفی، اجتماعی و شناختی کودک است. به طور کلی، فرزندپروری نقش حیاتی در شکل‌گیری آینده کودکان و به تبع آن، آینده جوامع ایفا می‌کند. والدینی که به‌طور مؤثر و با عشق و علاقه به تربیت فرزندان خود می‌پردازند، نه تنها به رشد و پیشرفت فرزندان خود کمک می‌کنند، بلکه به ایجاد یک جامعه سالم و پر رونق نیز کمک خواهند کرد. دینا بامریند (۱۹۷۱، ۱۹۸۷) در یک رشته مطالعات برجسته با مشاهده تعاملات والدین و فرزندان پیش‌دستانی در خانه و آزمایشگاه اطلاعات فراوانی درباره تجربیات فرزندپروری جمع‌آوری کرد. او دریافت که شیوه‌های مختلف فرزندپروری در ۲ بعد با هم تفاوت دارند :

۱- بعد پذیرندگی - پاسخ دهنده‌گی : این بعد اشاره دارد به درجه ای که والدین به نیازهای فرزندان پاسخ می دهند به این منظور که آنها را مورد پذیرش و حمایت قرار دهند. این بعد به والدینی اشاره می کند که حمایت کننده هستند و به نیازهای فرزندان حساس هستند، آنها محبت و تحسین تمجید از هنگامی که فرزندان نیاز دارند به آنها فراهم می کنند، والدین پذیرنده پاسخ دهنده خونگرم و مهربان هستند و همواره لبخند می زنند، بچه هایشان را تشویق می کنند و در صورتی که بچه هایشان بد رفتاری کنند با آنها به طور انتقادی رفتار می کنند. اما والدینی که کمتر پذیرشی و پاسخ دهنده هستند اغلب به سرعت انتقاد می کنند و فرزندانشان را تنبیه و تحقیر کرده و ارتباط کمتری با آنها دارند و به طور کلی آنها را نادیده می گیرند.

۲- بعد توقع داشتن و کنترل : این بعد اشاره می کند به درجه ای که والدین انتظارات و درخواستهایی از فرزندان خود دارند و به رفتار مسئولانه بچه ها اشاره می کنند . این والدین استانداردهای زیادی برای فرزندان تعیین می کنند و انتظار دارند به آن استانداردها دست یابند. اما والدینی که کمتر توقعی هستند و کنترل کننده اند به عنوان والدین سهل گیر نامیده می شوند. خواسته ها و تقاضاهای آنها از فرزندانشان کم می باشد و به آنها اجازه می دهند تا عقاید و هیجانانشان را بروز دهند.

انجمن ملی تحقیق (۱۹۹۳) در نظریه با مریند تجدید نظر کرد و مطرح کرد که از ترکیب گوناگون دو بعد پذیرندگی و توقع داشتن چهار شیوه فرزند پروری را ارائه می کنند که پژوهش با مریند به سه شیوه آن متمرکز شده است. کیک و بالمر (۱۹۹۷) چهار شیوه فرزند پروری را نشان می دهد : [۲۰]

۱. روش فرزند پروری قاطع

این گروه از والدین هم پذیرنده و هم پاسخ دهنده هستند. از نظر سبک درخواست کنندگی و کنترل نیز در سطح بالایی قرار دارند. قوانین واضح و روشنی وضع می کنند و بچه ها را مجبور به اجراء می کنند آنها اصول بنیادی قواعد و محدودیت‌هایشان را توضیح می دهند. این والدین با نیازهای رشدی فرزندان سازگار هستند و ارزش زیادی به رشد خود مختاری می دهند . در این سبک والدین فرصتهای به نوجوان می دهند برای آنکه آنها را در تصمیم گیری و استقلال نیرومند بکنند.

با مریند دریافت که والدین قاطع بچه هایی دارند که اغلب سازگار هستند، خوشرو ، مسئولیت پذیر و متکی به خود هستند و جهت گیریهایشان به سمت پشرفت می باشد . آنها وقتی به سن نوجوانی می‌رسند به طور قاطعانه رفتار می‌کنند و خونگرم و اجتماعی می‌شوند . یافته های با مریند نشان داد که کودکانی که والدین مقتدر داشتند از رشد خوبی بر خوردار بودند. در تکالیف جدید اعتماد به نفس داشتند و کمتر رفتار نقش جنبشی قالبی از خود نشان می دادند. نوجوانی که والدین

آنها از این سبک استفاده می‌کردند، رفتار اجتماعی از خود نشان می‌دادند و مشکلات رفتاری کمتری داشتند و دارای پیشرفتهای آکادمیکی بودند و اعتماد به نفس بیشتری داشتند.

این سبک ترکیبی از محبت و حمایت عاطفی با توقعات و مرزهای واضح است. والدین مقتدر با فرزندان خود ارتباط خوبی دارند و در عین حال قوانین و انتظاراتی مشخص را تعیین می‌کنند. کودکان والدین مقتدر معمولاً دارای اعتماد به نفس بالا، خودکفایی و مهارت‌های اجتماعی قوی هستند. [۲۱] بامریند در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که فرزند پروری قاطع نسبت به سایر روش‌ها بهتر و موفق‌تر می‌باشد.

۲. روش فرزند پروری استبدادی

والدینی که از شیوه استبدادی استفاده می‌کنند از ترکیب سبک درخواست‌کنندگی کنترل بالا و پذیرندگی پاسخ‌دهندگی پایین ترکیب شده‌اند. در این شیوه والدین قوانین خاصی را اعمال می‌کنند و از بچه‌ها انتظار دارند تا از آن قوانین بدون هیچ توضیحی اطاعت کنند و در مورد اینکه چرا بچه‌ها باید قوانین را اطاعت کنند توضیح کمی می‌دهند. این گروه از تکنیک‌های قهری استفاده می‌کنند، آنها غیر حمایت‌کننده هستند و به استقلال بچه‌ها اهمیت نمی‌دهند. والدین مستبد قوانین سختگیرانه‌ای را اعمال می‌کنند و انتظار دارند که فرزندان بدون سؤال از این قوانین پیروی کنند. در این سبک ارتباط عاطفی کمتری بین والدین و فرزندان وجود دارد. کودکان ممکن است به دلیل فشار زیاد دچار مشکلاتی چون کمبود اعتماد به نفس، اضطراب و مشکلات در روابط اجتماعی شوند. [۲۱]

بامریند (۱۹۹۱) دریافت که بچه‌ها با والدین استبدادی گرایش به بداخلاقی دارند به ظاهر غمگین هستند. تحریک پذیرند. بدون هدف هستند و نظرشان نسبت به جهان اطراف خوشایند نیست. این بچه‌ها غالباً دچار تعارض بوده و نوسان خلقی دارند. جوانانی که والدین استبدادی دارند در مدرسه عملکرد خوبی ندارند. این نوجوانان شیوه‌های سازگاری و عزت نفس پایین تری دارند. آنها بیشتر به مواد مخدر و الکل روی می‌آورند. این گروه مضطرب و گوشه‌گیر هستند و پسران این والدین پرخاشگر و دختران آنها وابستگی از خود نشان می‌دهند. نوجوانان در این گروه استدلال اخلاقی ضعیف دارند و دارای کمترین میزان عزت نفس و حداقل سازگاری و عملکرد مثبت در مدرسه می‌باشند. [۸]

۳. روش فرزند پروری سهل‌انگار

این والدین از نظر سبک پذیرندگی - پاسخ‌دهندگی در سطح بالا هستند اما در سبک درخواست‌کنندگی و کنترل پایین هستند. آنها نسبت به رفتارهای بچه‌ها بسیار اغماض‌کننده‌اند و در رفتار فرزندان نشان کمتر حالت کنترل‌کنندگی دارند. آنها بچه‌هایشان را تشویق می‌کنند تا احساسات و انگیزه‌هایشان را توضیح دهند. یکی از ویژگی‌های این والدین فقدان تنظیم قواعد و قوانین در خانه می‌باشد. آنها برای فرزندهایشان حمایت‌کننده نیستند. این والدین گرایش دارند که روش معتدل سرد و یا غیر مشارکتی داشته باشند. والدین سهل‌گیر به فرزندان آزادی زیادی می‌دهند و قوانین و محدودیت‌های کمی دارند. این والدین معمولاً بسیار محبت‌آمیز رفتار می‌کنند اما انتظارات و کنترل کمی بر فرزندان دارند.

کودکان والدین سهل‌گیر ممکن است با مشکلاتی چون فقدان انضباط، مشکلات در تحصیلات و تمایل به رفتارهای خودمحو‌رانه مواجه شوند. [۲۱]

دیانا بامریند (۱۹۹۱) دریافت بچه‌هایی که والدین سهل‌گیر دارند اغلب تکانشی و پرخاشگر هستند. به ویژه اگر پسر باشند، آنها گرایش به ریاست‌طلبی داشته و خود مدار و متمرّد هستند. اغلب بی‌هدف بوده و استقلال و پیشرفت بسیار کمی دارند. خود کنترلی و اعتماد به نفس در آنها کم است و نشانه‌هایی از استقلال و مسئولیت‌پذیری ندارند. فرزندان والدین آسان‌گیر در کنترل تکانه‌های خود مشکل دارند و اغلب نافرمانی و سرکشی می‌کنند. آنها افرادی پر توقع هستند و به والدین و بزرگسالان وابستگی دارند. نوجوانی که به این شیوه پرورش می‌یابد کمتر در امور مدرسه شرکت دارند و بیشتر از مواد مخدر استفاده می‌کنند. آنها خود پنداره مثبت دارند اما وضعیت تحصیلی خوبی نداشته و یا مشکل بدرفتاری در مدرسه دارند. [۱۳]

۴. روش فرزند پروری مسامحه کار

این گروه از والدین به روش‌های بخشنده، طرد کننده و غیر درگیر کننده نیز شناخته می‌شوند. این گروه والدینی هستند که از ترکیب کنترل‌کنندگی و درخواست‌کنندگی پایین و سبک‌پذیرندگی و پاسخ‌دهندگی پایین ترکیب شده‌اند. آنها خود را در تربیت بچه‌ها درگیر نمی‌کنند و به نظر می‌رسد که مراقبتی بر روی بچه‌ها ندارند و حتی ممکن است آنها را هرگز نپذیرند. والدین در این گروه اغلب در مشکلات خود غوطه‌ور می‌شوند و به همین جهت نمی‌توانند انرژی کافی برای دسته‌بندی کردن و یا آزاد کردن قواعد اختصاص دهند. آنها آزادی عمل زیادی به بچه‌ها می‌دهند و عقیده دارند که کنترل کردن بچه‌ها مانع رشد آزادی آنها می‌شود در نهایت این نوع فرزند پروری منجر به شکلی از بدرفتاری در کودک می‌شود که مسامحه نام دارد. والدین غافل توجه کمی به فرزندان خود دارند و به نیازهای آنها پاسخ نمی‌دهند. این والدین اغلب درگیر مشکلات شخصی خود هستند و زمانی برای فرزندانشان اختصاص نمی‌دهند. کودکان ممکن است دچار مشکلاتی مانند کمبود اعتماد به نفس، مشکلات رفتاری و عدم توانایی در برقراری روابط اجتماعی سالم شوند.

بامریند (۱۹۹۱) دریافت بچه‌هایی که والدین آنها مسامحه کار هستند مشکلات رفتاری از قبیل پرخاشگری، کج خلقی‌های تکرار شونده دارند. همچنین نوجوانان به سمت مسائل ضد اجتماعی گرایش پیدا کرده و مواد مخدر مصرف می‌کنند. این گروه در نوجوانی اهداف درازمدت نداشته و احتمالاً در اعمال بزهکارانه شرکت می‌کنند. اغلب فرزندان این گروه دارای اعتماد به نفس و عزت کمی هستند، پرخاشگری بسیار بالا و کنترل بسیار پایین بر روی رفتارهای انگیزشی خود دارند. در نوجوانانی که با این روش پرورش یافتند سازگاری و عملکردهای مدرسه‌ای بسیار پایین مشاهده می‌شود. [۱۳]

سبک فرزندپروری و تاب‌آوری تحصیلی

سبک فرزندپروری، که تعیین‌کننده اصلی نوع محیط خانهای است که کودک در طول رشد در معرض آن قرار می‌گیرد، نقش حیاتی در توسعه تاب‌آوری در دانش‌آموز ایفا می‌کند. [۱۶] نظریه‌های سبک فرزندپروری تأکید می‌کنند که موفقیت

سبک‌های مختلف فرزندپروری می‌تواند در مراحل مختلف رشد کودک به طور چشمگیری متفاوت باشد و براهمیت تنظیم استراتژی‌های فرزندپروری با رشد کودکان تأکید می‌کنند. به عنوان مثال، نظریه دلبستگی بر اهمیت پیوند عاطفی پایدار در دوران نوزادی و همچنین مراقبت پاسخگو و توجه تأکید می‌کند اما ایده‌های خاص سبک فرزندپروری به ویژه برای دانشجویان دانشگاه که به بلوغ و استقلال فزاینده‌ای می‌رسند، اهمیت دارد. [۸] در این مرحله، اصول فرزندپروری مقتدرانه بامریند اهمیت فراوانی دارد. ارائه حمایت و راهنمایی عاطفی در عین احترام به استقلال فزاینده بزرگسالان جوان بسیار مهم است. تربیت دانشجویان دانشگاه ترکیبی ظریف از کمک و استقلال است که به آنها اجازه می‌دهد تا اعتماد به نفس خود را توسعه دهند و مسیر خود را دنبال کنند، در حالی که می‌دانند یک سیستم پشتیبانی قوی برای روی آوردن به آن دارند.

ایده‌های خاص سبک فرزندپروری برای دانشجویان دانشگاه بسیار مفید است، به خصوص وقتی که صحبت از ارتقاء تاب‌آوری تحصیلی می‌شود. سبک مقتدرانه بامریند بسیار مرتبط است. این سبک، حمایت و تشویق استقلال را با هم ترکیب می‌کند، که برای دانش‌آموزانی که با موانع تحصیلی روبرو هستند، حیاتی است. این تکنیک به توسعه خودکارآمدی و مهارت‌های حل مسئله کمک می‌کند، که برای تاب‌آوری در یک محیط تحصیلی دشوار ضروری هستند. والدین آنها انتظارات روشنی را تعیین می‌کنند و محیطی پرورش‌دهنده و دلگرم‌کننده فراهم می‌کنند. این والدین ساختار، تشویق و حمایت عاطفی را فراهم می‌کنند. آنها به فرزندان خود انضباط شخصی، مدیریت زمان و تکنیک‌های حل مسئله را که برای موفقیت تحصیلی بسیار مهم هستند، آموزش می‌دهند. والدینی که مسئولیت دارند، معمولاً به فرزندان خود اعتماد به نفس می‌دهند تا با موانع در مدرسه کنار بیایند. [۲۲] در مقابل والدین مستبد اغلب استانداردهای تحصیلی بالایی دارند، اما ممکن است به فرزندانشان حمایت عاطفی و استقلال لازم برای رشد تاب‌آورانه را ندهند. چنین شرایطی می‌تواند سازگاری و مقابله با ناامیدی‌ها را برای دانش‌آموزان دشوار کند. از سوی دیگر، والدینی که تشویق می‌کنند، اغلب همبستگی مطلوبی با تاب‌آوری تحصیلی دارند. آنها محیطی حمایتی و پرورشی ارائه می‌دهند. [۲۳] این والدین به فرزندان خود کمک و پشتیبانی عاطفی ارائه می‌دهند که می‌تواند انگیزه و عزت نفس آنها را افزایش دهد. [۲۴]

نتیجه‌گیری

تاب‌آوری صلاحیت و توانایی فردی است که به جای تأکید بر نقاط ضعف و آسیب‌شناسی، بر توانمندی‌ها و اسنادهای مثبت تأکید می‌کند. دانش‌آموزان تاب‌آور به لحاظ اجتماعی توانمند بوده و دارای مهارت‌های زندگی مانند حل مسئله، تفکر انتقادی و توانایی برای اقدام هستند. به علاوه بچه‌های تاب‌آور حس هدفمندی داشته و آینده‌مبته را برای خودشان پیش‌بینی می‌کنند. آنها در مدرسه و زندگی‌شان علائقی خاص و حس هدفمندی و انگیزه برای رسیدن دارند. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های مؤثر بر تاب‌آوری تحصیلی فرزندان، سبک‌های فرزندپروری است. سبک‌های فرزندپروری را می‌توان به عنوان مجموعه یا سیستم رفتاری تعریف کرد که تعامل والدین و کودک را در طیف گسترده‌ای از موقعیت‌ها توصیف می‌کند و یک فضای تعامل مؤثر را ایجاد می‌کند. مسئولیت‌پذیری والدین و مطالبه والدین دو عنصر مهم در سبک فرزندپروری والدین می‌باشد. روش‌هایی که والدین در برخورد با فرزندان خود اعمال می‌کنند برای سازگاری اجتماعی و موفقیت فرزندان مهم هستند. در بسیاری از شرایط اتخاذ یک سبک اقتدارپذیر و انعطاف‌پذیر بیشترین تأثیر را برای رشد اجتماعی، شناختی،

اخلاقی و عاطفی فرزندان دارد. جو مسالمت آمیز و آرامش بخش در خانواده با تبادل هیجانات مثبت می‌تواند به تقویت روابط میان افراد خانواده منجر شود که این تبادلات میان فردی با بازخوردهایی که به همراه دارد می‌تواند به یک کودک در رشد، تنظیم و کنترل خود کمک کند. دانش آموزان با والدین مقتدر، سیستم‌های حمایتی عاطفی و تحصیلی عالی دارند که می‌تواند به تاب‌آوری تحصیلی آنها کمک کند. والدین حامی می‌توانند اعتماد به نفس و انگیزه دانش‌آموزان خود را افزایش دهند و به آنها اجازه دهند تا با چالش‌های تحصیلی به طور مؤثرتری مقابله کنند. از سوی دیگر، دانش‌آموزانی که والدین مستبد دارند، ممکن است در ایجاد استقلال و مهارت‌های حل مسئله با مشکل مواجه شوند. گفته شده است که از آنجا که آنها به کمک والدین عادت دارند، ممکن است در مواجهه با سختی‌ها کمتر مقاوم باشند. این دانش‌آموزان ممکن است در تصمیم‌گیری و پذیرش مسئولیت پیشرفت تحصیلی خود مشکل داشته باشند.

مراجع

۱. موسوی‌زاده، ز.، دارویی‌حقیقی، ص.، و بیرشک، ب. (۱۳۹۶). تاب‌آوری: راهنمای تربیت و پرورش دانش‌آموزان تاب‌آور. کاشان: انتشارات آکادمیک، دانشگاه علوم پزشکی کاشان.
2. Foster, T. A. (2013). An exploration of academic resilience among rural students living in poverty, unpublished doctoral dissertation, School of Education, Piedmont College
3. Khalaf, M. A. (2014). Validity and reliability of the academic resilience scale in Egyptian context. *US-China Education Review*, 4 (3), 202-210.
4. Sattler, K., & Gershoff, E. (2019). Thresholds of resilience and within-and cross-domain academic achievement among children in poverty. *Early Childhood Research Quarterly*. 46, 87-96
۵. بخشی، ن.، و فولادچنگ، م. (۱۳۹۷). رابطه جو مدرسه و تاب‌آوری تحصیلی: نقش واسطه‌ای سرزندگی تحصیلی. *مطالعات روانشناسی تربیتی*. ۱۵ (۳۰)، ۸۰ - ۵۱
6. Matuskevych, T., Demeshkant, N., & Trusz, S. (2024). Factor structure of academic resilience among Polish and Ukrainian students involved in remote education caused by Covid-19 and military aggression. *Scientific Reports*. 14
7. Tan MZY. Resilience is a dirty word: misunderstood, and how we can truly build it. *Crit Care*. 2022;26(1):168
8. Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
<https://doi.org/10.1177/0272431691111004>
9. Smetana, J. G. (2017). Current research on parenting styles, dimensions, and beliefs. *Current Opinion in Psychology*, 15, 19-25.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.012>

۱۰. غنی پور اجرآباد، طاهره، رستگاری، پیمان، ترکمان، سمیه و کریم زاده، جمیله. (۱۴۰۰). رابطه بین سبک های فرزندپروری ادراک شده و سبک های عشق ورزی در زوجین. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۵(۲)، ۲۶۳-۲۵۸

11. Pinquart, M. (2021). Associations of parenting styles with academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 33(4), 1475–1505.

<https://doi.org/10.1007/s10648-020-09564-2>

12. Darling, N. (1999). Parenting style and its association with adolescent adjustment and academic outcomes: A review of the literature. *Journal of Family Issues*, 20(4), 517-544.

13. Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95

14. Dr. Marin Jose, et al (2024), Influence Of Parenting Style on Resilience and Academic Performance Among Secondary School Students, *Educational Administration: Theory and Practice*, 30(04) 11366-11380

15. Jose, M., & Antony, A. K. A. (2024). Influence of parenting style on resilience and academic performance among secondary school students. **Educational Administration: Theory and Practice*, 30*(4), 11366–11380. <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i4.10386>

16. Shengyao Y, Salarzadeh Jenatabadi H, Mengshi Y, Minqin C, Xuefen L, Mustafa Z. Academic resilience, self-efficacy, and motivation: the role of parenting style. *Sci Rep*. 2024 Mar 6;14(1):5571. doi: 10.1038/s41598-024-55530-7. PMID: 38448465; PMCID: PMC10918079.

۱۷. شامخی، نجمه، کوروش نیا، مریم، برزگر، مجید، و سهرابی، نادره. (۱۴۰۱). بررسی نقش واسطه گری تاب آوری تحصیلی بین رابطه حمایت تحصیلی با بهزیستی تحصیلی. علوم پزشکی رازی (مجله دانشگاه علوم پزشکی ایران)، ۲۹(۱۰)، ۳۴۷-۳۵۶. SID. <https://sid.ir/paper/1125544/fa۳۵۶-۳۴۷>.

۱۸. میرزامحمدی زهرا، محسن زاده فرشاد، عارفی مختار. رابطه سبکهای فرزندپروری و سرسختی روانشناختی با تابآوری در دانش آموزان. فصلنامه علمی- پژوهشی خانواده و پژوهش. ۱۳۹۵؛ ۱۳ (۴): ۹۷-۱۲۰.

۱۹. تاب آوری چیست؟ انواع، مولفه ها، فواید و تکنیک های افزایش آن. (1403). <https://ravandarman.com/blog/resilience/>

۲۰. ایزدپور، علیرضا. (۱۳۸۰). بررسی نقش خانواده در اجتماعی شدن فرزندان با تأکید بر سه الگوی تریشی دموکراسی، سهم گیری استبدادی پایان نامه کارشناسی ارشد به راهنمایی دکتر ارائی نژاد تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

۲۱. صابرمجیدی، گلاره. (۱۴۰۳). فرزندپروری چیست، <https://vofour.com/parenting>

22. Rohmalimna, A., Yeau, O. & Sie, P. The role of parental parenting in the formation of the child's self-concept. *World Psychol*. 1 (2022) . (2) , 45 – 36 .

23. Stavroulaki, E., Li, M. & Gupta, J. Perceived parenting styles, academic achievement, and life satisfaction of college students: The mediating role of motivation orientation. *Eur. J. Psychol. Educ.* **36**, 693–717 (2021).
24. Casino-Garcia, A. M., Llopis-Bueno, M. J. & Llinares-Insa, L. I. Emotional intelligence profiles and self-esteem/self-concept: An analysis of relationships in gifted students. *Int. J. Environ. Res. Public Health* **18**(3), 1006 (2021).